

R O Z H O D N U T Í

Kárný senát Nejvyššího správního soudu složený z předsedkyně senátu Mgr. Daniely Zemanové a jeho členů: JUDr. Vladimíra Jurky, Mgr. Věroslava Řezáče, JUDr. Aleny Mátlové, JUDr. Josefa Doubka a JUDr. Dalimily Gadasové, projednal v ústním jednání dne 2. 6. 2010 kárnou žalobu ministryně spravedlnosti ze dne 14. 10. 2009 proti JUDr. J. D., soudnímu exekutorovi, Exekutorský úřad Plzeň - jih, se sídlem Jablonského 7, Plzeň, a rozhodl

t a k t o :

- I. Podle § 116 odst. 2 písm. a) zákona č. 120/2001 Sb., ve znění zákona č. 183/2009 Sb. (dále jen „exekuční řád“)

**kárně obviněný soudní exekutor
JUDr. J. D.**

j e v i n e n t í m , ž e

jako soudní exekutor v řízení vedeném u Exekutorského úřadu Plzeň - jih pod sp. zn. 16 EX 1259/04 postupoval v rozporu s ustanovením § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 328/1991 Sb., které soudnímu exekutorovi zakazuje provést výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, a to tak, že dne 3. 9. 2008 vydal dražební vyhlášku, jejímž prostřednictvím vyhlásil opakovanou dražbu nemovitostí: jiná stavba č. p. 8, na st. p. 11/4 a st. p. 11/6 a pozemková parcela č. parc. 64/1, zapsané na listu vlastnictví č. 266 pro katastrální území Topol, obec Chrudim, u Katastrálního pracoviště v Chrudimi, které byly ve společném jmění manželů I. P. a povinné J. P.; po provedení dražby dne 14. 10. 2008 vydal rozhodnutí o příklepu vydražené nemovitosti vydražiteli společnosti H.V.D.-CZ s. r. o., dne 19. 11. 2008 požádal Katastrální pracoviště v Chrudimi o zápis vlastnického práva ke shora uvedeným nemovitostem vydražiteli, a toto vše učinil v době, kdy již na manžela povinné J. P. - úpadce I. P., usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 12. 6. 2007, č. j. 48 K 33/2007-90, byl prohlášen konkurs, takže uvedené nemovitosti, které byly ve společném jmění úpadce a povinné, tvořily konkursní podstatu, což bylo zřejmé z údajů uvedených v katastru nemovitostí,

tedy jako soudní exekutor porušil povinnost stanovenou právním předpisem,

č í m ž s p á c h a l

kárné provinění podle § 116 odst. 2 písm. a) exekučního řádu.

II. Za to uložil kárný senát podle § 116 odst. 3 písm. c) exekučního řádu

pokutu ve výši 10 000 Kč.

Tato pokuta je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Ministryně spravedlnosti podala na soudního exekutora JUDr. J. D. kárnou žalobu, neboť ve věci povinné J. P. vedené pod sp. zn. EX 1259/04 závažně porušil povinnost stanovenou právním předpisem, pokud provedl dražbu nemovitostí ve vlastnictví povinné a jejího manžela I. P., přestože tyto nemovitosti tvořily konkursní podstatu. Dle názoru kárné žalobkyně obviněný soudní exekutor tímto spáchal kárné provinění podle § 116 odst. 2 písm. a) exekučního řádu, za což mu navrhla uložit kárné opatření – napomenutí.

K důkazu kárná žalobkyně odkázala na exekuční spis sp. zn. EX 1259/04 a dále předložila stížnost společnosti H.V.D.-CZ, s. r. o. ze dne 2. 7. 2009, na jejímž základě bylo zahájeno šetření, které vyústilo v podání kárné žaloby, a kopii usnesení sp. zn. 16 Ex 1731/03 ze dne 8. 12. 2005. Tímto usnesením kárná žalobkyně prokazovala, že kárně obviněný soudní exekutor (dále též „exekutor“) se stejného provinění jako v projednávané věci dopustil i dříve, avšak za tento skutek jej již nelze kárně stíhat vzhledem k uplynutí zákonem stanovených lhůt.

Nejvyššímu správnímu soudu byla na jeho žádost Exekutorskou komorou České republiky zaslána rozhodnutí vydaná v kárném řízení v předchozích pěti letech proti kárně obviněnému soudnímu exekutorovi. Jednalo se celkem o 3 rozhodnutí: sp. zn. KŽ 2/05 ze dne 3. 5. 2006, kterým byl soudní exekutor kárné žaloby zproštěn; dále rozhodnutí sp. zn. KŽ 14/06 a sp. zn. KŽ 15/06, obě ze dne 22. 9. 2006, kterými byla kárná řízení zastavena.

Z exekučního spisu sp. zn. EX 1259/04 byly kárným senátem zjištěny následující, pro věc relevantní, skutečnosti:

Exekuční řízení bylo vedeno ve věci oprávněného DELTA PEKÁRNY a.s., proti povinné J. P., o zaplacení částky 17 928 Kč s příslušenstvím a nákladů předchozího řízení 720 Kč. Dne 26. 3. 2004 byl kárně obviněným soudním exekutorem vydán exekuční příkaz na nařízení exekuce prodejem nemovitostí povinné. Dle výpisu z katastru

nemovitostí ze dne 8. 6. 2007 byly tyto nemovitosti ve společném jmění manželů I. a J. P. Dne 14. 8. 2008 byla soudnímu exekutorovi doručena přihláška pohledávky věřitele Apston Capital Ltd, jejíž přílohou byl výpis z katastru nemovitostí prokazující stav katastru k datu 6. 8. 2008, v němž bylo mimo jiné vyznačeno prohlášení konkursu na I. P. usnesením Krajského soudu v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích, ze dne 12. 6. 2007. Soudní exekutor vydal dne 3. 9. 2008 dražební vyhlášku a oznámil konání opakované dražby nemovitostí na den 14. 10. 2008. Dle Protokolu o dražbě nemovitých věcí ze dne 14. 10. 2008 a rozhodnutí o příklepu pro společnost H.V.D.-CZ, s. r. o. za nejvyšší podání 400 000 Kč dražba tohoto dne úspěšně proběhla. Soudní exekutor vydal téhož dne společnosti H.V.D.-CZ, s. r. o., rozhodnutí o příklepu. Dne 17. 3. 2009 byla zrušena doložka právní moci na rozhodnutí o příklepu, neboť povinná nebydla ani se nezdržovala na adrese, kam jí bylo doručováno, písemnosti jí tedy nebyly doručeny, dražební vyhláška ani rozhodnutí o příklepu dosud nenabylo právní moci. Vydražitel se nestal vlastníkem vydražených nemovitostí. Téhož dne soudní exekutor podal žádost katastrálnímu úřadu o zahájení řízení o záznamu a navrácení údaje o vlastnictví zpět na původní vlastníky.

Kárně obviněný exekutor se ke kárné žalobě písemně nevyjádřil. Při ústním jednání konaném dne 2. 6. 2010 prostřednictvím své zástupkyně uvedl, že vznik výše popsané situace nepopírá. V dané exekuční věci skutečně došlo k vydražení nemovitosti zahrnuté do konkursní podstaty. Poukázal však na to, že v exekučním řízení jsou úkony činěny nikoliv pouze osobou soudního exekutora, nýbrž i jeho zaměstnanci. Obviněný soudní exekutor provedl v posledních třech letech 600 dražeb nemovitostí, z nichž pouze 2 byly zrušeny odvolacím soudem, ostatní byly provedeny v souladu se zákonem. Tímto prokazuje, že má vytvořen funkční systém k provádění jednotlivých úkonů v exekučním řízení jeho zaměstnanci. V předmětné věci došlo k selhání jedné z pracovnic, která před dražbou neopatřila výpis z katastru nemovitostí, v důsledku čehož nebylo zjištěno, že se jedná o nemovitost zahrnutou do konkursní podstaty. Soudní exekutor na tuto skutečnost nebyl upozorněn účastníky řízení, správcem konkursní podstaty ani nikým jiným. Nemovitost byla vydražena a vlastnické právo vydražitele bylo zapsáno do katastru nemovitostí. Až poté byl kárně obviněný exekutor upozorněn správcem konkursní podstaty, že vydražená nemovitost byla součástí majetku tvořící konkursní podstatu. Obviněný soudní exekutor ihned rozhodnutí o příklepu zrušil a zápis vlastnického práva uvedl do původního stavu. Snažil se jednat s vydražitelem o případné náhradě vzniklých nákladů, ale ten měl dle soudního exekutora nedůvodné požadavky, proto mezi nimi vznikl spor, který byl podnětem k podání stížnosti ze strany společnosti H.V.D.-CZ, s. r. o.

Kárně obviněný exekutor zdůraznil, že se nejednalo o vědomé jednání. Exekutor sice nese odpovědnost za své zaměstnance a jeho povinností je vytvořit systém zabraňující vzniku pochybení; ta však zcela vyloučit nelze. Domnívá se tedy, že přestože se popsaný skutek stal, není kárným proviněním, neboť vzhledem k neúmyslnému jednání zde chybí subjektivní stránka činu. Jeho jednání nemá též potřebnou intenzitu a nebezpečnost, neboť nepříznivé následky byly odstraněny. K důkazu předložil při jednání kárnému senátu dokumenty, které mají prokazovat existenci systému zavedeného v jeho exekučním úřadu za účelem řádného průběhu exekuce nemovitostí a eliminace podobných pochybení.

Na dotaz soudu zástupkyně soudního exekutora uvedla, že z právního hlediska jednáním exekutora nevznikla škoda Společnost H.V.D.-CZ, s. r. o., opravila na předmětné nemovitosti střechu, okna a omítky, a to přibližně v hodnotě 120 000 Kč. O tuto částku byla zhodnocena majetková podstata. V dané věci probíhá řízení ještě dle starého zákona o konkursu a vyrovnaní nový insolvenční zákon již upravuje případy, kdy někdo zhodnotí majetkovou podstatu po prohlášení konkursu. V takovém případě se zhodnocení hradí z majetkové podstaty. Zástupkyně soudního exekutora neměla informace o tom, zda konkurs již skončil a zda byla částka 120 000 Kč společnosti H.V.D.-CZ, s. r. o., z výtěžku konkursu uhrazena. Dále uvedla, že soudní exekutor zjistil, kdo z jeho zaměstnanců zodpovídal za projednávané pochybení, tato osoba (vedoucí oddělení nemovitostí) již v jeho úřadu nepracuje.

Kárný senát považoval shora uvedené důkazy za dostačující pro rozhodnutí ve věci samé. Zejména z výše citovaného obsahu exekučního spisu sp. zn.16 EX 1259/04 vyplývá, že skutek popsáný v kárné žalobě se skutečně stal. Z údajů uvedených ve výpisu z katastru nemovitostí, LV č. 266 pro katastrální území Topol, obec Chrudim, vedeného u Katastrálního úřadu pro Pardubický kraj se sídlem v Pardubicích – Katastrální pracoviště v Chrudimi, je zřejmé, že nejpozději dne 6. 8. 2008 bylo v katastru nemovitostí zapsáno prohlášení konkursu na majetek manžela povinné, I. P. I přes tuto skutečnost byla dne 14. 10. 2008 provedena soudním exekutorem dražba těchto nemovitostí včetně udělení příklepu. Kárně obviněný soudní exekutor ostatně tento skutkový průběh nezpochybňoval a sám jej doznal.

Kárný senát tedy posuzoval, zda takto prokázané jednání naplňuje skutkovou podstatu kárného provinění exekutora dle § 116 odst. 2 písm. a) exekučního řádu.

Ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnaní, podle kterého byl veden konkurs na majetek manžela povinné, do jehož majetkové podstaty byly zahrnuty dražené nemovitosti, stanoví účinky prohlášení konkursu. Mimo jiné pod písm. e) tohoto ustanovení zakazuje provést výkon rozhodnutí (exekuci) postihující majetek patřící do podstaty [v současné době shodný zákaz stanoví § 109 odst. 1 písm. c) zákona č. 182/2006 Sb., insolvenční zákon]. Z výše uvedeného je zřejmé, že kárně obviněný soudní exekutor i přes zahrnutí majetku manžela povinné do konkursní podstaty a vyznačení této skutečnosti v katastru nemovitostí nařídil provedení dražby takového majetku, která byla úspěšně provedena, nemovitosti byly vydraženy. Tím zcela jednoznačně jednal v rozporu s výše citovaným ustanovením zákona a porušil povinnost stanovenou mu právním předpisem.

Dle § 116 odst. 2 písm. a) exekučního řádu je porušení povinnosti stanovené právním předpisem kárným proviněním exekutora pouze v případě, je-li toto porušení povinnosti závažné či opětovné. V kárném řízení nebylo shledáno, že by se obviněný exekutor porušení zákonem stanovené povinnosti dopustil opětovně. Kárná žalobkyně poskytla kárnému senátu usnesení vydané obviněným exekutorem dne 8. 12. 2005, sp. zn. 16 Ex 1731/03, o zrušení příklepu z důvodu, že jde o majetek zahrnutý do konkursní podstaty, kterým prokazovala, že se jedná o opakované pochybení stejného typu ze strany exekutora. K tomuto pochybení však kárný senát nemohl v řízení přihlédnout, neboť ohledně tohoto skutku již uběhly lhůty, v nichž je možno jednání exekutora posuzovat

v kárném řízení (§ 117 odst. 3 exekučního řádu). Zbývalo tedy posoudit, zda provedením dražby majetku zahrnutého do konkursní podstaty došlo k závažnému porušení zákonem stanovené povinnosti. Kárný senát dospěl k závěru, že ačkoli v konečném důsledku zřejmě nedošlo ke snížení majetku konkursní podstaty a exekutor se ihned po zjištění svého pochybení snažil o jeho nápravu, bylo v důsledku jeho jednání závažně zasaženo do práv účastníků konkursního řízení a třetích osob. Došlo k uhrazení ceny nejvyššího příklepu vydražitelem, na základě návrhu exekutora bylo vlastnické právo vydražitele zapsáno do katastru nemovitostí, přičemž tento stav trval několik měsíců. Vydražitel jakožto domnělý vlastník s nemovitostí nakládal jako s vlastní, vynaložil nemalé finanční prostředky na úhradu příklepu a následné zhodnocení stavby. V katastru nemovitostí jakožto veřejném rejstříku byl po tuto dobu uveden nesprávný vlastník. Přestože údaj o vlastnictví v katastru se dle § 20 zákona č. 334/1992 Sb. nestává pouze z titulu svého zveřejnění v katastru závazným, je nutno respektovat význam informací zde uvedených. Stav zapsaný v katastru poskytuje zákon ochranu. Každý, kdo vychází ze stavu zápisů v katastru, učiněných po 1. 1. 1993, je v dobré víře, že obsah katastru odpovídá skutečnému stavu věci. Nabude-li tedy někdo od nevlastníka zapsaného na základě takového zápisu nemovitost, přísluší mu práva podle § 130 občanského zákoníku. Míra zodpovědnosti exekutora vůči katastru nemovitostí je zvýšená i tím, že po dražbě nemovitosti katastr zapíše vlastnické právo vydražitele po předložení usnesení soudního exekutora o příklepu záznamem (§ 7 zákona č. 265/1992 Sb.). Při této operaci katastrální úřad nezkontroluje obsahovou stránku přechodu vlastnictví nemovitosti, ověřuje pouze formální náležitosti listiny předkládané exekutorem. Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že v důsledku jednání exekutora v rozporu s povinností stanovenou mu zákonem došlo k narušení důvěry ve správnost údajů veřejnoprávního rejstříku a k bezdůvodnému vynaložení finančních prostředků domnělým vydražitelem nemovitosti. Tyto důsledky dle názoru kárného senátu nejsou marginální a porušení zákonem stanovené povinnosti v dané věci hodnotil jako závažné.

Je nutno zdůraznit, že kárný senát byl v tomto řízení vázán formulací kárné žaloby (shodně viz například rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 2 Ds 10/2004) a mohl tedy hodnotit pouze jednání exekutora vymezené kárnou žalobkyní v jejím návrhu na zahájení řízení. Kárná žalobkyně neučinila předmětem kárného řízení postup obviněného exekutora vůči dražiteli nemovitosti, společnosti H.V.D.-CZ s. r. o., a její případné újme vzniklé provedením dražby nemovitosti v rozporu se zákonem. Kárný senát proto mohl vést své dokazování toliko ve vztahu ke skutku ohraničenému kárnou žalobkyní, tj. zda exekutor nařídil dražbu nemovitosti v rozporu se zákonem o konkursu a vyrovnání. Zásah do právní sféry uvedené společnosti byl konstatován pouze v obecné rovině při hodnocení závažnosti důsledků porušení zákonem stanovené povinnosti exekutorem.

Kárný senát se neztotožnil s obhajobou obviněného exekutora, že uvedený skutek nenaplnňuje skutkovou podstatu kárného provinění, neboť se z jeho strany nejednalo o vědomé jednání a chybí zde úmysl, a dále též nesplňuje podmínku potřebné intenzity a nebezpečnosti.

K námitce nedostatku nebezpečnosti a intenzity jednání obviněného exekutora lze odkázat na odůvodnění závažnosti porušení zákonem stanovené povinnosti uvedené v předchozím odstavci. Ze stejných důvodů považuje kárný senát jednání exekutora za

natolik nebezpečné a intenzivní, aby mohlo být materiálně označeno za kárné provinění. Zavinění je jakožto subjektivní stránka kárného provinění jedním z obligatorních znaků skutkové podstaty každého kárného provinění. Obecně lze v kárném či jiném disciplinárním řízení zavinění definovat jako vnitřní vztah obviněné osoby k poruše nebo ohrožení objektu kárného provinění. Zavinění může být jak úmyslné, tak i nedbalostní. Zákonné vymezení kárného provinění soudního exekutora neupravuje explicitně otázku formy zavinění. Je tedy nutno vycházet z výše konstatovaného, tj. že zavinění je obligatorním znakem každého kárného provinění, vzhledem k tomu, že zákon nijak nespecifikuje jeho formu, přichází v úvahu jak zavinění úmyslné, tak i nedbalostní. Obviněný exekutor neuvedl, z jakého důvodu dovozuje, že kárné provinění dle § 116 odst. 2 exekučního řádu lze spáchat pouze úmyslně. Toto pravidlo platí obecně v trestním právu hmotném, konkrétně je vyjádřeno v § 13 odst. 2 trestního zákoníku z roku 2009 (dříve § 3 odst. 3 trestního zákona z roku 1961), vztahuje se však výhradně k trestní odpovědnosti za trestný čin. Exekuční řád neodkazuje při úpravě kárné odpovědnosti exekutorů na jakékoliv použití hmotněprávních ustanovení trestního zákoníku, analogie je zde též z povahy věci vyloučena (teoreticky případnou nejbližší hmotněprávní úpravou by zřejmě byl zákon o přestupcích, neboť kárné provinění je bližší přestupku než trestnému činu). Ustanovení § 25 zákona č. 7/2002 Sb., aplikované v kárném řízení proti exekutorům, za použití § 121 odst. 1 exekučního řádu, odkazující na přiměřené použití trestního řádu v otázkách řízení, neposkytuje podklad pro řešení otázek hmotněprávních (shodně viz rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, sp. zn. 1 Ds 5/2006).

Kárného provinění závažného porušení povinnosti stanovené právním předpisem se tedy lze dopustit i z nedbalosti. Pro posouzení odpovědnosti obviněného exekutora není relevantní, zda se jednalo o nedbalost vědomou či nevědomou. Soudní exekutor nemá možnost činit veškeré úkony svého exekutorského úřadu osobně, avšak za činnost svých zaměstnanců odpovídá. V daném případě dle výpovědi obviněného exekutora došlo k nařízení dražby nemovitosti v rozporu se zákonem o konkursu a vyrovnání v důsledku pochybení pracovnice jeho úřadu, která i přes vytvořený systém, dle něhož měla postupovat, neověřila aktuální stav ohledně dražené nemovitosti na příslušném listu vlastnictví v katastru nemovitostí. Kárný senát neměl důvod o pravdivosti tohoto tvrzení pochybovat a vzhledem k průběhu událostí je možno konstatovat, že se spíše jedná o zavinění formou nevědomé nedbalosti. Jak je výše uvedeno, i tato forma zavinění postačí k naplnění subjektivní stránky skutkové podstaty kárného provinění soudního exekutora. Lze uzavřít, že k porušení zákonem stanovené povinnosti v exekučním řízení může velmi často dojít opomenutím ze strany exekutora či jeho zaměstnance, a i přes absenci úmyslu může mít takové pochybení závažné následky ve sféře účastníků exekučního řízení či třetích osob.

Na základě výše uvedených závěrů kárný senát uzavřel, že v projednávané věci došlo ke skutku popsaném kárnou žalobkyní, tento skutek je kárným proviněním dle § 116 odst. 2 písm. a) exekučního řádu a jsou splněny všechny podmínky kárné odpovědnosti obviněného exekutora za toto provinění.

Při úvaze o uložení kárného opatření přihlížel kárný senát ke všem okolnostem, které během řízení vyšly najevo. Vzhledem k výše popsaným závažným důsledkům jednání soudního exekutora (narušení důvěry v záznamy v katastru nemovitostí, zásah do

právní sféry účastníků exekučního řízení) však kárný senát navrhované opatření v podobě napomenutí nepovažoval za dostatečné. Kárné opatření napomenutím je nejmírnější sankcí, která má spíše symbolický a motivační význam při odpovědnosti za nejméně závažná kárná provinění. V pořadí další sankcí dle stupně závažnosti je pokuta. Obviněnému exekutorovi bylo možno dle § 116 odst. 4 písm. c) a odst. 6 exekučního řádu uložit pokutu do výše 2 000 050 Kč (stonásobek všeobecného vyměřovacího základu za rok 2006). Kárný senát přihlédl k tomu, že obviněný exekutor nebyl v posledních pěti letech kárně postižen, jeho jednání nebylo úmyslné, a jeho následky se snažil ihned po zjištění nedostatku napravit, proto mu uložil pokutu na samé dolní hranici uvedené sazby, tj. ve výši 10 000 Kč.

P o u č e n í: Odvolání proti rozhodnutí v kárném řízení **n e n í** přípustné.

V Brně dne 2. června 2010

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně kárného senátu
pro řízení ve věcech soudců